

Beleidsplan Sociale Veiligheid

Wij vinden het belangrijk zorg te dragen voor een veilig leef- en leerklimaat.

Veiligheid is een basisvoorwaarde om te leren. Pas dan zijn kinderen in staat zich sociaal en emotioneel goed te ontwikkelen.

Wij denken bij veiligheid in de school niet alleen aan onze leerlingen, maar zijn van mening dat alle bij de schoolorganisatie betrokkenen, zich veilig moeten voelen. Dit geldt dus ook voor het team, ouders en anderen die onze school bezoeken.

Bij het opstellen van het sociaal veiligheidsplan is gekeken naar alle aspecten die naar onze beleving onder sociale veiligheid gerangschikt kunnen worden.

We beschrijven in dit beleidsstuk de werkwijze(n) en maatregelen, die wij op schoolniveau inzetten om onze gestelde doelen te bereiken. Veel afspraken zijn vastgelegd in zogenaamde protocollen, die op school aanwezig zijn. Waar dit van toepassing is, wordt hiernaar verwezen. Ook op bestuursniveau liggen veel afspraken vast omtrent sociale- en fysieke veiligheid, geldend voor alle onder haar bestuur ressorterende scholen.

Algemene doelen

- Het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids- en welzijnsaspecten voor alle bij onze school betrokkenen.
- Het creëren van een sociaalpedagogisch klimaat, waar alle betrokkenen zich prettig en gewaardeerd voelen.
- Het bijdragen aan preventie van vormen van incidenten, conflicten en machtsmisbruik.

Om dit te kunnen realiseren vinden wij de volgende uitgangspunten belangrijk:

- Wij accepteren en respecteren elkaar.
- Wij onderschrijven het uitgangspunt dat mannen en vrouwen, jongens en meisjes gelijkwaardig zijn aan elkaar.
- Iedereen gaat respectvol om met persoonlijke verschillen of verschillen voortkomend uit culturele achtergronden.
- Wij bieden een stimulans aan zelfredzaamheid en weerbaarheid.
- Gemaakte afspraken worden door iedereen nageleefd.

Procedure

De procedure behorend bij de vaststelling van dit beleidsstuk:

- Het conceptbeleidsplan wordt aangeboden aan en vastgesteld in het MT
- Het beleidsstuk wordt besproken met en vastgesteld in het team
- Het beleidsstuk wordt ter instemming aan de MR voorgelegd
- Het beleidsstuk wordt aangeboden aan de directeur-bestuurder.
- Daarnaast wordt vastgesteld dat:
 - Jaarlijks dit beleidsplan in het MT aan de orde wordt gesteld.

ONDERDEEL 1: pedagogisch handelen op onze scholen

We vinden het belangrijk om fijn met elkaar om te gaan, daarom hebben we gekozen om te gaan werken met de visie van Klassenkracht: met RESPECT voor de klas; hoe werk je in zeven stappen naar een veilig en sociaal groepsklimaat (Jelly Bijlsma).

Klasse(n)Kracht!

Kinderen worden in een basisgroep geplaatst en die groep vormt zich en doorloopt verschillende fasen:

- Forming: kinderen kijken de kat uit de boom
- Storming: hierin wordt bepaald wie welke rol heeft in de groep
- Norming: hier geef je samen met de kinderen handen en voeten aan de normen en waarden die leidend zijn in het omgaan met elkaar.
- Performing: de groep krijgt een eigen karakter en kunnen over het algemeen lekker aan het werk, er is een veilige bedding en de kinderen weten dat de leerkracht de grenzen bewaakt en daarmee over hun veiligheid bewaakt.
- Adjourning: hierbij wordt afscheid genomen van elkaar, terugblikken en vooruitkijken naar volgend jaar

Het resultaat van groepsvormingsproces is dat het een groep is geworden met typerende kenmerken. De groeps sfeer is te beschrijven aan de hand van een 5-tal kenmerken:

De mate waarin

- groepsleden zich verantwoordelijk voor elkaar voelen
- er sprake is van wederzijds respect
- leerlingen met elkaar kunnen en willen samenwerken
- de groep in staat is om problemen aan te pakken en op te lossen
- de manier waarop een groep tot besluitvorming komt.

Vanuit de screening hiervan zien we wat de kwaliteiten van de groep is en waar ze ondersteuning nodig hebben om zich verder te ontwikkelen.

Dit verloopt allemaal niet vanzelf, bij een groep horen is belangrijk voor kinderen om te 'overleven', het is je beschermd weten tegen gevaren van buitenaf. Daarom willen kinderen erbij horen, invloed uitoefenen en aardig gevonden worden. Wanneer deze basisbehoeften in een groep niet (h)erkend en ingelost worden, kunnen er problemen ontstaan die een goede groepsontwikkeling in de weg staan. De rol van de leerlingen en de invloed van de leerkracht speelt een belangrijke rol.

De respectaanpak

Klasse(n)Kracht gaat uit van de RESPECT- aanpak:

RESPECT betekent ook aanzien, eerbied of waardering, die je hebt voor (of ontvangt van) iemand vanwege zijn (jouw) kwaliteiten, prestaties of vaardigheden. Het woord betekent oorspronkelijk omzien naar, en vandaar rekening houden met. Beide betekenissen zie je terug in onze aanpak.

E = Erbij horen

Leerlingen mogen zijn wie ze zijn, er wordt naar iedereen omgekeken, iedereen mag meedoen. De leerkracht observeert, signaleert en begeleidt dit proces actief. (2 x per jaar wordt een sociogram gemaakt met een analyse van de groep, daarna begeleiding van de kinderen die buitengesloten, genegeerd of als controversieel ervaren worden).

S = Samenwerken en Samenspelen

Leerlingen leren problemen op te lossen, ze maken gebruik van elkaars kwaliteiten. De leerkracht helpt kinderen bij het samenwerken en samenspelen, lost conflicten op.

P = Persoonlijk meesterschap

De leerkracht kent zichzelf; zijn kwaliteiten en valkuilen. En weet wat dit betekent voor de groep.

E = Energie, aandacht en concentratie

Hoe houden we de energie zo hoog mogelijk zodat er maximaal geleerd kan worden. Aansluitend bij de leerbehoeften van de kinderen. Er worden veel Energizers gedaan, waardoor kinderen elkaar beter leren kennen en weer energie krijgen.

C = Contact en Communicatie

We bevorderen heldere communicatie, zodat we zelf te volgen zijn voor de leerlingen en wij de leerlingen volgen. Vaak reageren we te snel en laten we onze eigen ervaringen, oordelen, meningen te veel de boventoon voeren.

T = Trainen van vaardigheden

Vaardigheden van de leerkracht en van de kinderen ontwikkelen, eerst signaleren en daarna stimuleren.

Groepsmissie en groepsregels

Lesgeven is leidinggeven, leidinggeven is regie voeren op regels, routines en rituelen om te zorgen voor een goed pedagogisch klimaat. Deze zijn nodig om te zorgen voor veiligheid van alle leerlingen. In de eerste week hebben de groepen 3 t/m 8 een missie met elkaar gemaakt voor de groep: dit is wie we willen zijn dit schooljaar. En daar hebben zij regels bij bedacht. De missie en de regels hangen zichtbaar in de klas. Om de groepsmissie te kunnen realiseren is het belangrijk om hier regie op te voeren. Als de leerkracht gedrag ziet van een leerling wat niet ondersteunend is voor de missie, wordt hij hier op aangesproken en benoemen we zowel het ongewenste als gewenste gedrag. Door dit te benoemen wordt de leerling bewust van zijn gedrag en kan hij dit veranderen. Tenslotte willen we allemaal de groepsmissie realiseren.

Indien een regel regelmatig wordt overtreden dan volgt een groepsgesprek. Wat kunnen we veranderen waardoor we de missie kunnen realiseren? Hoe gaan we dat doen? Hier voert de leerkracht regie op. Elke keer wordt gereflecteerd op de positieve zaken die binnen de groep plaatsvinden n.a.v. de regels die de leerlingen zelf hebben opgesteld. Sommige leerlingen hebben

hier nog hulp bij nodig. Deze hulp krijgen ze van medeleerlingen en de leerkracht. Indien er meer ondersteuning nodig is, wordt dit in overleg met ouders besproken.

Sociogram

Kinderen nemen sociale posities in de groep. Door te observeren welke rollen kinderen innemen, krijgen we zicht op de wijze waarop kinderen hun natuurlijke kwaliteiten leveren aan de groep of in hoeverre zij een rol innemen waar ze zelf niet gelukkig mee zijn.

Met behulp van een halfjaarlijkse sociogram-afname krijgen we inzicht op de onderlinge verhoudingen en de posities die kinderen in de groep innemen. Uit onderzoek blijkt dat sociale posities in de groep niet veranderen. Eenmaal buitengesloten, altijd buitengesloten.

Begeleiding van het groepsproces (vaak onbewust) is belangrijk. Door kinderen hiervan bewust te maken, kan een groep geholpen worden om zich als groep verder te ontwikkelen.

Dat kinderen worden afgewezen kan ook liggen aan hun 'anders' zijn. Wij helpen ze door een kader te bieden om naar de verschillen te kijken en het 'anders' zijn te RESPECTeren en te waarderen. Zelfacceptatie is een strijd die we allemaal voeren en waarbij opvattingen van anderen een belangrijke rol spelen. We zijn sociale wezens en spiegelen ons aan elkaar. De meeste moeite hebben we met kinderen die anders zijn dan wijzelf. Iedereen heeft de neiging om zich te verbinden met mensen die op elkaar lijken. Dat betekent dat we onbewust de boodschap afgeven wie we 'aardig' en 'minder aardig' vinden. Door kennis hiervan te hebben met de daarbij behorende kwaliteiten kunnen we leerlingen in een groep helpen om deze verschillen van elkaar te zien en te waarderen.

Onderwaterprogramma van een groep

Dan is er ook nog een onderwaterprogramma wat in de groep kan spelen. Er zijn 7 krachten die een rol spelen:

1. eigen ervaringen in en met groepen
2. persoonlijkheidsfactoren
3. groepsnormen
4. ergernissen
5. overtuigingen en aannames
6. vlooi gedrag
7. sociale vaardigheden

Door naar deze krachten te kijken en ze te benoemen, trek je het programma boven water. En kunnen we de groep actief begeleiden gedurende het hele jaar. We reflecteren regelmatig: doen we de goede dingen met elkaar, gaan we op de goede manier met elkaar om en klopt dit ook met de visie van onze groep.

Groepsgeluk + Rots & Water:

Op OBS de Wijzer maken we, naast Klasse(n)Kracht, ook gebruik van Groepsgeluk en Rots&Water. Kinderen hebben persoonlijke en sociale vaardigheden nodig om zich te ontwikkelen tot een wereldburger met alles wat daarbij komt kijken.

Wij vinden een veilig leer- en leefklimaat belangrijk en willen vanuit onze visie met concrete handvatten regie voeren op gedrag- en groepsvormingsprocessen. Door de inzet van Groepsgeluk (systemisch werken in de klas) maak je de dynamiek van de groep zichtbaar middels houten poppetjes, picto's, symbolen en ander klein materiaal op tafel. Hierdoor krijgen zowel de leerkracht als de kinderen inzicht in de processen die spelen in de groep. Wanneer je deze dynamiek zichtbaar maakt, heb je effectieve tool in handen om een fijn pedagogisch klimaat te creëren. In lastige

situaties kun je direct de balans herstellen. Op deze manier blijft je groep gelukkig en in een gelukkige groep kan iedereen zich optimaal ontwikkelen.

Door de inzet van Rots&Water bevorderen we de positieve ontwikkeling van sociale en emotionele competenties en voorkomen en/of verminderen problemen bij kinderen in het intra persoonlijke domein (hoe zien kinderen zichzelf) en het interpersoonlijke domein (hoe gaan kinderen met elkaar om). Dit gebeurt door het aanleren van sociale vaardigheden samen met leeftijdgenoten, veelal in een schoolse setting waarbij in het algemeen alle kinderen worden betrokken. De motivatie en betrokkenheid van kinderen is groot door de fysieke oefeningen, spelen in reële situaties (scenario training) en veilige sfeer waarin deze worden geoefend. Het leren hanteren van het Rots- en Waterconcept geeft leerlingen meer inzicht in sociale situaties en de impact van hun eigen gedrag. Rots staat voor eigen grenzen aan kunnen geven, zelfstandig beslissingen kunnen nemen, een eigen weg kunnen gaan. Water staat voor communicatie, kunnen luisteren, samen naar oplossingen kunnen zoeken en de grenzen van anderen te respecteren. Gaandeweg dit proces leren zij weloverwogen beslissingen te nemen, zoals in sociale situaties.

ONDERDEEL 2: anti pest protocol

Doel van het anti-pestprotocol

Alle leerlingen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen leerlingen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Al het personeel op onze scholen onderschrijft het anti-pestbeleid. Dit omvat zowel directie, leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel als conciërges en stagiaires.

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste leerlingen, pesters en de omstanders), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Hoofdstuk 1. Pesten

Pesten komt helaas overal voor. Ook op school worden leerlingen gepest om uiteenlopende redenen. Binnen de school tolereren we pesten niet. Door het nemen van allerlei preventieve maatregelen proberen we zoveel mogelijk problemen te *voorkomen*. We hebben afspraken gemaakt over onder andere hoe we met elkaar omgaan, welke signaleringslijsten gebruikt worden, preventieve maatregelen, etc.

In dit anti-pestprotocol beschrijven we hoe te handelen als er melding wordt gemaakt (door ouders en/of) leerlingen of geconstateerd wordt (door leerkrachten en/of begeleiders) dat er sprake is van (cyber)pesten.

Plagen of pesten

De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Men neemt elkaar in de maling, zonder dat er een dreigende situatie ontstaat. Men haalt een grapje bij elkaar uit. Een beetje plagen kan de sfeer zelfs verbeteren. Bij pesten zijn er een duidelijke slachtoffer en een dader. Een dader heeft de intentie om het slachtoffer te beschadigen. Het gedrag van de dader is (be)dreigend. Het slachtoffer wordt beschadigd en kan zich vaak niet verweren zonder opnieuw aangepakt te worden. Op OBS de Wijzer hanteren we de volgende definitie:

**“Pesten is langdurig uitoefenen van lichamelijk en/of geestelijk geweld door één of meer personen.
Het is gericht tegen een zwakkere partij die niet in staat is zich succesvol te verweren.”**

Pesten gebeurt meestal niet openbaar. Het is daarom moeilijk te constateren en vaak merk je het pas als het al een tijdje aan de gang is. Het is dan ook erg belangrijk om zeer duidelijk en zeer consequent te handelen. De rol van de pester, de volgers, de omstanders en de gepeste moet worden belicht. Pesten is een probleem dat zich niet gemakkelijk laat oplossen. Pesten speelt zich vaak in het verborgene af, dat maakt het alleen al moeilijk om er grip op te krijgen. Het is van groot belang dat alle betrokken (leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers) pesten als een bedreiging voor een veilige leefomgeving zien. Ze moeten zich bereid verklaren pesten te willen signaleren, melden, voorkomen en bestrijden, zodat er op de school een veilig klimaat ontstaat. Een middel daarvoor is dit protocol, dat door alle betrokkenen dient te worden uitgedragen en nageleefd.

Varianten

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Hieronder volgen vijf categorieën met voorbeelden van het bijbehorende gedrag.

1. Verbaal

Schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas. Ongewenste sms'jes sturen, via mail of chatprogramma's. Opmerkingen verspreiden, het gebruiken van mobiele telefoons of websites met de bedoeling iemand voor gek te zetten door het verzenden van opmerkingen en/of foto's of filmpjes. Zie hiervoor ook cyberpesten.

2. Fysiek

Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, buiten of aan de haren trekken.

3. Intimidatie

Een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen of seksuele intimidatie.

4. Isolatie

Uitsluiten door een klasgenoot, voortdurend duidelijk maken dat hij/zij niet gewenst is, over hem of haar roddelen of te negeren (doen alsof hij/zij er niet is)

5. Stelen of vernielen van bezittingen

Afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen.

Signalen van pesten

Signaleren van pesten is niet eenvoudig. Pesten gebeurt vaak stiekem en leerkrachten kunnen simpelweg niet alles waarnemen. Helaas blijkt bovendien dat leerlingen hun pestervaringen maar weinig delen met hun leerkracht. Vaak merk je aan de sfeer in de groep dat er iets speelt, daarnaast kan een leerling dit aangeven.

Ook zijn wij alert op individuele signalen van leerlingen die aanleiding zijn om na te gaan of er misschien sprake is van pesten. Voorbeelden van deze signalen zijn:

- Een kind is vaak afwezig of ziek.

- Een kind wordt door medeleerlingen aangesproken met een bijnaam.
- Een kind haalt plotseling slechtere resultaten.
- Een kind wordt regelmatig als laatste gekozen bij het indelen van groepjes of het samenwerken.
- Een kind is vaak alleen tijdens pauzes.
- Een kind komt ruim voordat de school begint naar school en blijft na schooltijd lang hangen.

Hoofdstuk 2. De anti-pestcoördinator

Op onze school hebben wij een anti-pestcoördinator. Op OBS de Wijzer is Karen de Ruiter. Karen zal de taken van de anti-pestcoördinator uitvoeren.

Zij heeft de volgende taken:

De anti-pestcoördinator is verantwoordelijk voor het **anti-pestbeleid** binnen onze school; zij houdt zicht op de berichtgeving en wetgeving rondom het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet.

De anti-pestcoördinator is er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol. Zij zullen ervoor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen onze school.

Eens in het jaar zal de anti-pestcoördinator het anti-pestprotocol op een teamvergadering op de agenda zetten; dit om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is en of we er als team zaken in zouden willen veranderen.

Binnen onze school is Karen de Ruiter het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met 'pesten'. Zowel leerlingen, als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op hen doen. De anti-pestcoördinator zal samen met de betreffende leerling(en), de betreffende ouders/verzorgers en de betreffende leerkracht(en) het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens zal de anti-pestcoördinator vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt en het aanspreekpunt blijven.

Tot slot heeft de anti-pestcoördinator ook een belangrijke rol als het gaat om het voorkomen van pesten binnen onze scholen. Zij is medeverantwoordelijk voor het beleidsplan sociaal emotionele ontwikkeling, waarbinnen de nadruk ligt op elkaar met respect behandelen, je veilig voelen binnen de school, jezelf durven zijn en je binnen de groep en binnen de school bij elkaar betrokken voelen.

Hoofdstuk 3. Betrokkenen bij pesten

Binnen onze school zetten we Klasse(n)Kracht, Groepsgeluk en Rots&Water in waardoor wij ons kunnen richten op alle betrokken partijen: het gepeste kind, de pester(s), de klasgenoten, de school/leerkracht en de ouders/verzorgers.

Partij 1: Steun bieden aan het kind dat gepest wordt

We luisteren naar wat er gebeurd is. We laten aan het kind merken dat hij/zij uniek is en dat we er voor hem/haar willen zijn. We nemen het probleem serieus. We gaan met het kind op zoek naar mogelijke oplossingen en begeleiden het kind daarin. Indien nodig schakelen we deskundige hulp in. We houden vervolgesprekken met het kind.

Partij 2: Steun bieden aan het kind dat zelf pest

We nemen de tijd voor een gesprek met het kind. Pesten gebeurt nooit zonder reden, we vinden het daarom belangrijk om achter de oorzaak te komen. We zullen ingaan op de impact van de pester op het slachtoffer. We zorgen ervoor dat het kind zich veilig voelt en leggen hem/haar uit wat wij als school zullen doen om het pesten te stoppen. We stellen hierin duidelijke grenzen.

Partij 3: De middengroep mobiliseren, d.m.v. Groepsgeluk

We zullen ook de groep op de hoogte stellen van het pesten. We praten met de groep over ieders eigen rol daarin. De groep kan het pesten doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Het is belangrijk dat de groep leert het pesten bespreekbaar te maken met de leerkracht en/of ouder. De groep heeft de mogelijkheid om met oplossingen te komen waarin ze zelf een actieve rol spelen. Deze rol kan afhangen van de gevoeligheid van het slachtoffer.

Partij 4: De ouders van het gepeste, pestende kind en eventueel de middengroep informeren

We zullen ouders ervan op de hoogte stellen als hun kind in een pestsituatie zit. We zullen de tijd nemen het probleem met ouders te bespreken. Ouders zijn altijd welkom met vragen of om hun verhaal te doen

Partij 5: Verantwoordelijkheid en professionalisering van de leerkrachten

Wij als school zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de leerlingen. Wij vinden het belangrijk dat alle leerkrachten en andere medewerkers binnen onze scholen weten hoe ze moeten handelen bij pestgedrag. Binnen onze school is Karen de Ruiters onze anti-pestcoördinator. Zij is het aanspreekpunt als het gaat om pestgedrag en is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school.

Hoofdstuk 5. Onze aanpak

Bij onze aanpak om pesten te voorkomen en tegen te gaan, hanteren wij drie fasen, namelijk voorkomen, aanpakken en sancties. Elke fase wordt hieronder uitgelegd, waarin we beschreven welke rol de school heeft maar ook wat wij van ouders verwachten.

Voorkomen

Als school stellen wij ouders/verzorgers bij aanmelding van hun kind op de hoogte van dit pestprotocol. Wij zullen dit protocol gedurende een schooljaar regelmatig evalueren en zo nodig aanpassen. Op de website is ten alle tijden een up-to-date versie van ons anti-pestprotocol te vinden. Wij bevorderen een goed pedagogisch klimaat. Daarnaast zorgen we ervoor dat het thema pesten jaarlijks aan de orde komt. Wij leren de leerlingen het verschil tussen pesten en plagen en klikken en melden. Wij bespreken met de leerlingen de gedragsregels van de school en stellen bovendien aan het begin van het schooljaar specifieke groepsregels op. Bij het opstellen van de groepsregels is er ruimte voor veel inbreng van de leerlingen.

De school onderkent de voorbeeldfunctie en is eenduidig in de aanpak. Als team evalueren we periodiek de impact en grootte van het pesten op de beide scholen. Bovendien bespreken leerkrachten bij iedere groepsbespreking de ontwikkeling van de groep en leerlingen individueel op sociaal emotioneel gebied. We ondernemen actie indien er signalen zijn van pesten.

We besteden aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen door in de klas te praten over ervaringen, gevoelens en problemen van leerlingen.

Ook tijdens andere lessen is er ruimte voor sociale en/of emotionele onderwerpen, bijvoorbeeld tijdens IPC-lessen. We besteden direct aandacht aan ruzies en/of conflicten en bevorderen een positieve omgang van de leerlingen met elkaar en leerkrachten.

Wij verwachten van ouders dat zij hun voorbeeldfunctie onderkennen en het handelen van hun kind objectief kunnen bekijken. Zij conformeren zich aan het pestprotocol van de school.

Aanpakken

Pesten dient direct aangepakt te worden. In ons anti-pestbeleid maken wij onderscheid tussen een vermoeden van pesten, waargenomen en/of geconstateerd pestgedrag en herhaaldelijk pesten.

Vermoeden van pesten

Indien er sprake van een vermoeden van pesten zal de betreffende leerkracht met de directeur of IB'er of en welke actie er uitgezet dienen te worden. We schenken in de klas aandacht aan het onderwerp pesten en koppelen dit na verloop van tijd ook terug aan de klas. We gaan in gesprek met de betrokken leerlingen en maken afspraken over het omgaan met de elkaar. Hier kan ook de groep in betrokken worden. We mobiliseren de leerlingen door enkele leerlingen op te laten letten of er in hun klas gepest wordt. Dit met als doel om het pesten in de groep bespreekbaar te maken. Na enkele dagen wordt dit met de groep besproken.

Tevens lichten we de ouders van betreffende leerlingen in en maken we een melding in Parnassys. We maken afspraken over de terugkoppeling hiervan.

Constateren en/of waarnemen van pesten

Indien er pestgedrag waargenomen of geconstateerd wordt zal de betreffende leerkracht overleggen met de directeur of IB'er of en welke acties er uitgezet dienen te worden. We bespreken het pestgedrag in de groep, waarbij we duidelijk stelling nemen dat dit niet getolereerd worden en bespreken wat er is gebeurd. We hebben hierbij aandacht voor de belangrijke rol van de groep. We bieden hulp aan de gepeste en de pester en lichten de betrokken ouders in. We maken een melding in Parnassys. De pester dient excuses aan te bieden aan de gepeste.

Herhaaldelijk pestgedrag

Bij herhaaldelijk pestgedrag zal de leerkracht overleggen met de directeur of IB'er of en welke actie of sanctie uitgezet wordt. Er volgt een gesprek met ouders, waar zo nodig ook de directeur of IB'er bij zal aansluiten. Er wordt een melding gemaakt in Parnassys.

Sancties

Er kunnen sancties gegeven worden wanneer er sprake is van herhaaldelijk pestgedrag. De leerkracht zal, samen met directeur en/of IB'er, per situatie en leerling kijken welke sanctie passend geacht wordt. We houden hier rekening met de sanctieladder van stichting School en Veiligheid, welke toeneemt in ernst. Ouders van de pester worden schriftelijk op de hoogte gebracht van het pestgedrag, het ingevulde formulier dient ondertekend retour gegeven te worden.

Indien er richting schorsing wordt gedacht, dient altijd contact met directie opgenomen te worden alvorens iets te doen. De directeur bepaalt vervolgens of en hoe het schorsingsprotocol in werking wordt gesteld.

Hoofdstuk 6. Cyberpesten

Wat is cyberpesten

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats, maar via sociale media. (Anonieme) berichten versturen via WhatsApp of Instagram, schelden, roddelen, bedreigen, foto's op internet plaatsen, privégegevens doorsturen, wachtwoorden stelen en haatprofielen aanmaken zijn enkele specifieke voorbeelden van wat onze scholen onder cyberpesten verstaan.

Omdat cyberpesten ongevraagd 24 uur per dag in je huis komt, en bovendien anoniem kan gebeuren, nemen onze scholen gericht een aantal aanvullende maatregelen. De effecten van cyberpesten kunnen namelijk (nog) erger zijn dan bij traditioneel pesten. Foto's die gemaakt en verspreid worden, verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan, zijn soms niet meer te verwijderen.

Cyberpesten voorkomen

De school wil cyberpesten voorkomen door leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's. We maken samen met de leerlingen afspraken over internetgedrag en maken cyberpesten bespreekbaar in de klas. We mobiliseren leerlingen door elkaar op het gedrag aan te laten spreken. We maken de leerlingen duidelijk wat de sancties zijn op cyberpesten. Bovendien wijzen we ouders op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen.

Wanneer de school een melding krijgt van cyberpesten, worden er (afhankelijk van de vorm) de volgende aanvullende maatregelen genomen:

- De leerkracht of anti-pestcoördinator gaat in gesprek met de getroffen leerling.
- De leerkracht of anti-pestcoördinator neemt direct contact op met de ouders van zowel slachtoffer als dader (indien bekend).
- De leerkracht of anti-pestcoördinator adviseert ouders van de gepeste aangifte te doen bij de politie.
- De leerkracht of anti-pestcoördinator probeert de dader(s) te achterhalen en voert maatregelen richting dader(s) uit, wanneer het leerlingen van de school betreft.

ONDERDEEL 3: Reglement Internet en sociale media

Inleiding

Sociale media spelen een belangrijke rol in het leven van leerlingen en onderwijzend personeel. Het gebruik van sociale media is onderdeel van het gedrag van leerlingen binnen de school. Sociale media kunnen helpen om het onderwijs te verbeteren en de lessen leuker te maken, om contact te houden met vrienden en te experimenteren en grenzen te verleggen. Maar sociale media brengen ook risico's met zich mee, zoals pesten en het ongewild delen van foto's of andere gegevens. Met dit reglement kan het gesprek op school, in de klas maar ook thuis gevoerd worden over wat er gewoon is op sociale media (en wat niet). De afspraken zijn van toepassing op alle leerlingen van onze school, voor het gebruik van mobiele telefoons en sociale media op school en in de klas.

Onder het gebruik van sociale media wordt verstaan; programma's waarmee online informatie kan worden opgezocht, gedeeld en gepresenteerd. Denk bijvoorbeeld aan: Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Snapchat maar ook alle (nieuwe) hiermee vergelijkbare programma's en apps.

Afspraken bij het gebruik van internet en sociale media

Binnen Groeisaam maken we gebruik van de volgende kapstokregels:

Voor je iets plaatst op bijvoorbeeld Facebook, Whatsapp, Instagram en Twitter

D=Doet het ertoe?

E=Is het Eerlijk?

N= Is het Nodig?

K= Klopt het?

N= Is het Netjes?

A= Is het Aardig?

Op onze school wordt bij de start van het schooljaar met de groep besproken wat de kapstokregels betekenen. Welk gedrag hoort hierbij?

Er worden afspraken gemaakt die in de groep visueel worden gemaakt.

Handreiking voor de leerkracht is het onderstaande reglement van Kennisnet. Dit gebruik je als 'praatpapier' met je groep indien nodig:

1. We behandelen elkaar netjes en met respect, en laten iedereen in zijn waarde. Daarom pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, en beschadigen we elkaar niet, en maken we elkaar niet zwart.
2. Iedereen is verantwoordelijk voor wat hij/zij zelf plaatst op sociale media, en kan daarop aangesproken worden. Ook het doorsturen (*forwarden*) en herplaatsen (*retweeten*) zijn handelingen waar je op aangesproken kunt worden.
3. Zorg dat je weet hoe de sociale media werken voordat je ze gebruikt, zorg dat de instellingen goed staan en je niet meer informatie deelt dan je wilt. Alles wat wordt gecommuniceerd via internet en sociale media, blijft nog lang vindbaar.

4. We helpen elkaar om goed en verstandig met sociale media om te gaan, en we spreken elkaar daarop aan. Als dat niet lukt, dan vragen we daarvoor hulp aan onze leerkracht.
5. Wanneer je je telefoon meeneemt, lever je deze in bij de leerkracht
6. We respecteren elkaars privacy. Bij het gebruik van internet en sociale media worden er daarom geen informatie, foto's of video's verspreid over anderen, als zij daar geen toestemming voor hebben gegeven, of als zij daar negatieve gevolgen van kunnen ondervinden

Internet en sociale media worden alleen gebruikt voor acceptabele doeleinden. Het is daarom niet toegestaan om op school:

- a. sites te bezoeken, informatie te downloaden en te verspreiden die pornografisch, racistisch, discriminerend, beledigend of aanstootgevend zijn;
- b. hacken en ongeoorloofd toegang te krijgen tot niet-openbare sites of programma's;
- c. informatie, foto's of video's te delen waarvan duidelijk is dat die niet bedoeld is om verder te verspreiden, houd je wachtwoorden geheim;
- d. verzonden berichten versturen of een fictieve naam gebruiken als afzender;
- e. iemand lastig vallen, te achtervolgen of te 'flamen'.

Als iemand over de voorgaande punten informatie krijgt aangeboden, wordt dat gemeld aan de leerkracht.

Het leggen van contact, het volgen van elkaar of 'vriend' worden, is een bewuste keuze waar goed over nagedacht is. We weten wie de andere persoon is.

Als er geconstateerd wordt dat de afspraken niet worden nageleefd, wordt dit met de betrokkene besproken en worden afspraken gemaakt.

ONDERDEEL 4: Protocol schorsing en verwijdering

Dit Protocol laat zien welke stappen gezet dienen te worden indien school overweegt om over te gaan tot schorsing of verwijdering. Het is een combinatie van Groeisaam-specifieke maatregelen en wettelijke vereisten; vandaar dat er ook af en toe wettelijk/juridische omschrijvingen zijn opgenomen.

Gronen van schorsing of verwijdering

Er bestaan voor de scholen van Groeisaam vijf gronden om een leerling te verwijderen:

1. De school kan niet aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling voldoen. Er is sprake van een duidelijke stagnatie in de ontwikkeling en/of het belang van het kind wordt geschaad bij langer verblijf op school.
2. Een kind doet zo'n groot beroep op de mogelijkheden van een school en/of de individuele leerkracht dat daarmee de onderwijsbehoeften van andere kinderen in gevaar komen.
3. De gedragsproblemen van een kind zijn dermate ernstig, dat hetzij de veiligheid van het betreffende kind, hetzij de veiligheid van andere kinderen in gevaar komt.

4. Er is sprake van ernstig wangedrag van de leerling of de ouders. Bij de beoordeling of er sprake is van ernstig wangedrag is de gedragscode van Groeisaam 'Gedragscode' leidend (voor ouders te vinden op de website van de school).

5. Het gedrag van de leerling of de ouders is in strijd met de grondslag van de school (geldt alleen voor bijzonder onderwijs).

Opvoedkundige en ordemaatregelen

Wanneer een leerling de gedragsregels overtreedt die binnen een school gelden, dan kan hierop worden gereageerd met een opvoedkundige maatregel of een ordemaatregel. Opvoedkundige maatregelen zijn pedagogische handelingen, die kunnen worden uitgevoerd door een leerkracht, zoals het geven van een time-out, het aanspreken van een leerling na de les, of het geven van strafwerk.

Ordemaatregelen raken de rechtspositie van leerlingen en worden door het bestuur opgelegd. In oplopende mate van zwaarte:

- schriftelijke berisping;
- overplaatsing naar een andere klas of een andere Groeisaam-school;
- schorsing;
- verwijdering.

Schorsing

Wanneer besloten wordt om een leerling te schorsen, dan betekent dit dat de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Schorsing is geregeld in artikel 40c WPO en artikel 40e WEC. In deze artikelen is bepaald dat met opgave van redenen een leerling voor *ten hoogste één week* geschorst kan worden.

De stappen die dienen te worden gezet zijn als volgt:

1. De directeur neemt kennis van de klachten/problemen, hoort de groepsleraar en IB-er.
2. De directeur hoort de ouders. De directeur informeert de ouders over de mogelijkheid om tot schorsing en verwijdering over te gaan, zoals ook in de schoolgids vermeld staat. De ouders worden tevens op de hoogte gesteld van de klachtenregeling.
3. De directeur informeert de bestuurder van Groeisaam voordat de procedure in gang gezet wordt.
4. Als de omstandigheden ertoe leiden dat de leerling per direct moet worden geschorst, is het verstandig om de schorsingsdagen te gebruiken over het vervolgtraject.

Protocol schorsen en verwijderen 3

5. Er wordt een schriftelijk schorsingsbesluit opgesteld. Hierin zijn de redenen van de schorsing opgenomen. Dit schorsingsbesluit wordt verstuurd aan de ouders en in afschrift aan inspectie en bestuurder. In dit schorsingsbesluit moet staan dat als de ouders het niet eens zijn met dit besluit dat zij een bezwaarschrift kunnen indienen (openbare scholen) dan wel dit besluit kunnen aanvechten bij de rechter.
6. De directeur informeert de leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband over de problemen, zodat zij betrokken kunnen worden bij de aanpak.
7. De school zorgt ervoor dat de leerling geen achterstand oploopt en zorgt voor lesmateriaal.

Verwijdering

De verwijdering van een leerling is geregeld in artikel 40 lid 11 WPO en artikel 40 lid 18 WEC.

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders. Het besluit tot verwijdering wordt genomen door de bestuurder van Groeisaam. Het is niet noodzakelijk dat aan de verwijdering een schorsing vooraf gaat, het kan uiteraard wel.

1. Vraag alvorens tot verwijdering te besluiten de mening van leerkracht, team, de bestuurder van Groeisaam en het Ondersteuningsplatform. Bemiddeling is mogelijk door een trajectbegeleider van het Ondersteuningsplatform, maar ook door onafhankelijke Onderwijsconsulenten. Ook ouders kunnen een Onderwijsconsulent inschakelen. Vraag ook de mening van de Inspecteur van Onderwijs en leg dit vast.

2. Indien er geen aanleiding is om een laatste keer te proberen de situatie op te lossen, besluit dan tot het *voornemen tot verwijdering*. Het is aan te bevelen om het onderwijskundig rapport over de leerling opgesteld te hebben.

3. Nodig de ouders schriftelijk uit voor een gesprek over het voornemen tot verwijdering.

4. Ouders en school hebben elkaar in de voorgaande periode regelmatig gesproken. In dit gesprek horen de ouders dat de school niet langer bereid is de oplossing op de huidige school te zoeken. Redenen en doel van het gesprek worden uitgelegd, alsmede de verdere procedure en de mogelijkheid van bezwaar. Maak een verslag van dit gesprek.

5. Vormt het gesprek geen reden om van dit voornemen af te zien, deel dit dan schriftelijk en onderbouwd mee en voeg het gespreksverslag toe.

6. Breng leerplicht en Onderwijsinspectie op de hoogte.

7. De bestuurder verstuurt het verwijderingsbesluit. In het verwijderingsbesluit staat:

- datum van verwijdering;
- motieven van verwijdering (er wordt hierin een afweging gemaakt tussen het belang van de school en het belang van de leerling);
- welke school is bereid om de leerling toe te laten;
- bezwaarclausule.

8. De leerling heeft geen toegang tot de school. Let op (uit de wet WPO): *Definitieve verwijdering van een leerling, vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een basisschool, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor speciaal onderwijs, een instelling, een school voor voortgezet onderwijs, bereid is de leerling toe te laten*. Dit betekent dat de school als het voornemens is om een leerling te plaatsen op het S(B)O er een toelaatbaarheidsverklaring moet zijn aangevraagd, dan wel dat er een akkoord moet zijn over een tijdelijke plaatsing (observatie- of crisisplaatsing).

9. De ouders kunnen bezwaar maken binnen zes weken bij:

- het bestuur (binnen vier weken dient het bestuur te reageren);
- na afwijzing van bestuur bij de bestuursrechter (openbare school) of de civiele rechter (bijzondere school);
- geschillencommissie Passend Onderwijs (deze brengt binnen tien weken een niet-bindend advies uit);
- College Rechten van de Mens (laatste optie; niet bindend).

